

TISKOVÁ ZPRÁVA

Ústav biologie obratlovců AV ČR
Květná 170/8, Brno 603 00
www.ivb.cz

Střevní paraziti mohou souviset s chronickým chřadnutím horských goril

Brno 25. května 2026

Mezinárodní tým vědců vedený výzkumníky z Ústavu biologie obratlovců AV ČR zkoumal souvislost mezi střevními parazity a chronickým chřadnutím horských goril v ugandském národním parku Bwindi Impenetrable National Park. Studie publikovaná v časopise *International Journal for Parasitology* ukazuje, že výrazné změny ve společenstvech strongylidních hlístic souvisejí s výskytem tohoto závažného zdravotního problému.

Chronické chřadnutí se u goril projevuje dlouhodobým úbytkem hmotnosti, apatií, zhoršenou kvalitou srsti, její ztrátou nebo hnědnutím. Veterináři již dříve pozorovali, že po odčervení dochází u některých jedinců ke krátkodobému zlepšení zdravotního stavu, což naznačovalo možnou roli střevních parazitů.

Vědci analyzovali téměř 400 neinvazivně odebraných vzorků trusu habituovaných i nehabituovaných horských goril z let 2018 a 2021. Pomocí vysokokapacitního sekvenování sledovali složení společenstev hlístic i střevních bakterií.

Výsledky ukázaly, že skupiny goril s vyšším výskytem chronického chřadnutí měly výrazně odlišné složení komunit strongylidních hlístic. Klíčovou roli přitom sehrával rod *Oesophagostomum*, známý také jako zubovka nebo v angličtině nodulární červi (nodular worms). Larvy totiž tvoří ve sliznici střeva zánětlivé noduly (uzlíky), ve kterých se vyvíjí a dospělci se pak přichytí na sliznici střeva a živí se krví.

„Zjistili jsme výraznou souvislost mezi vyšším zastoupením hlístic rodu *Oesophagostomum* a výskytem chronického chřadnutí u horských goril. Zatím ale nedokážeme jednoznačně určit, zda jsou tyto paraziti přímou příčinou onemocnění, nebo zda využívají již oslabeného zdravotního stavu hostitele,“ vysvětluje Barbora Červená z Ústavu biologie obratlovců AV ČR a Veterinární univerzity Brno.

Studie zároveň ukázala, že bakteriální společenstva střev zůstávala ve srovnání s parazity relativně stabilní. Změny spojené s chronickým chřadnutím se tak týkaly především parazitických hlístic.

„Naše výsledky naznačují, že chronické chřadnutí souvisí spíše se změnami v parazitárních společenstvech než s rozsáhlým narušením střevního mikrobiomu. Identifikovali jsme konkrétní

Kontakt pro média: **Alena Fornůsková, Oddělení pro komunikaci vědy**

Ústav biologie obratlovců AV ČR

fornuskova@ivb.cz, +420 605 464 704

skupiny hlístic, které by měly být prioritou dalšího výzkumu i veterinárního monitoringu,“ říká první autorka studie Kelly Sambucci z Masarykovy univerzity a Ústavu biologie obratlovců AV ČR.

Výzkum také odhalil rozdíly mezi habituovanými gorilami, které jsou zvyklé na přítomnost lidí, a gorilami nehabituovanými. Habituované skupiny vykazovaly nižší genetickou diverzitu strongylidních hlístic, vyšší zastoupení rodu *Oesophagostomum* a nižší zastoupení rodu *Murshidia*. „Habituované gorily se častěji pohybují v blízkosti okrajů lesa, lidských sídel a zemědělské krajiny. To může měnit podmínky pro přenos parazitů a podporovat některé druhy hlístic,“ vysvětluje Barbora Červená.

Autoři upozorňují, že horské gorily představují jediný druh velkých lidoopů, jehož populace v současnosti roste. Přesto zůstávají velmi zranitelné kvůli malé početnosti, nízké genetické diverzitě a riziku nově se objevujících infekčních onemocnění.

Studie vznikla ve spolupráci výzkumníků z České republiky, Ugandy a USA a navazuje na dlouhodobý monitoring zdravotního stavu horských goril v Bwindi.

Studie: *Shifts in strongylid communities associated with chronic wasting in mountain gorillas.*

<https://doi.org/10.1016/j.ijpara.2026.104848>

Více informací: **Barbora Červená, mob. 724 507 426**
Výzkumná skupina ekologie symbiontů primátů
Ústav biologie obratlovců Akademie věd ČR
e-mail: cervena@ivb.cz

Foto:

Chronické chřadnutí goril se projevuje i zhoršenou kvalitou srsti. Mezi znaky patří i tzv. hnědnutí srsti.
Foto: Kelly Sambucci

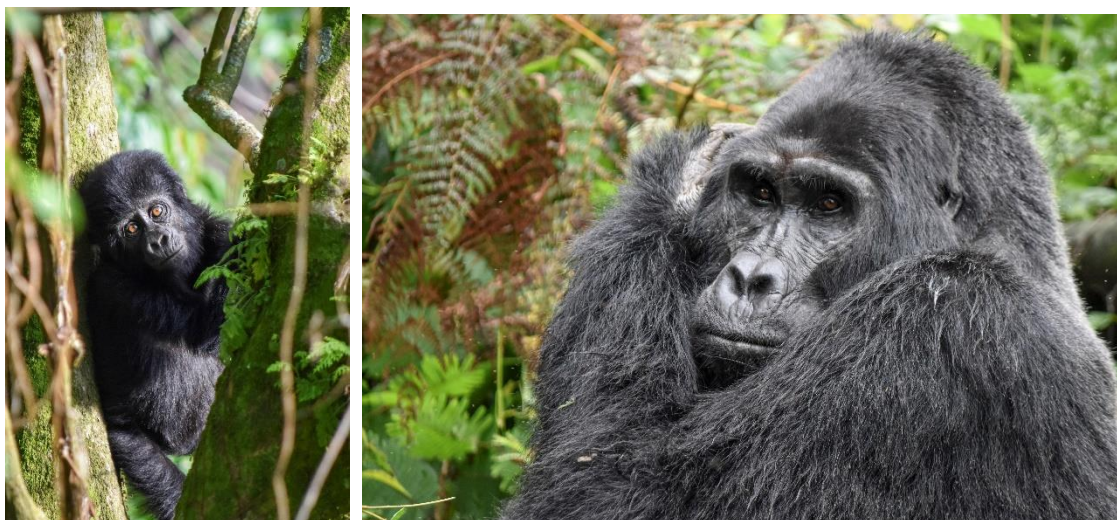
Kontakt pro média: **Alena Fornůsková, Oddělení pro komunikaci vědy**
Ústav biologie obratlovců AV ČR
fornuskova@ivb.cz, +420 605 464 704

Hlístice rodu *Oesophagostomum* pravděpodobně způsobují chronické chřadnutí u horských goril.
Foto: Barbora Červená

Výzkum probíhal v ugandském národním parku Bwindi Impenetrable National Park. V pozadí je patrná odlesněná část původního pralesa, která ilustruje dlouhodobý tlak člověka na habitat goril horských. Foto: Barbora Červená

V Bwindi Impenetrable National Park dnes žije přibližně polovina světové populace goril horských (*Gorilla beringei beringei*). Poslední odhady uvádějí zhruba 450–460 jedinců rozdělených do několika habituovaných i nehabituovaných skupin. Foto: Kelly Sambucci

Přirozené prostředí goril horských tvoří neprostupný prales. Foto: Barbora Červená

Kontakt pro média: **Alena Fornůsková, Oddělení pro komunikaci vědy**
Ústav biologie obratlovců AV ČR
fornuskova@ivb.cz, +420 605 464 704